

t a x j u s t i c e n l

Jaarverslag

2015

27 januari, 2016

Tax Justice NL is in 2007 opgericht en bestaat momenteel uit ActionAid, Both ENDS, Cordaid, FMS, Oikos, Oxfam Novib, SOMO, TNI en ICCO Coöperatie. Door de krachten en de benodigde financiën te bundelen in een netwerk, kunnen de partnerorganisaties meer invloed uitoefenen op de Nederlandse politiek, de overheid, het bedrijfsleven en de publieke opinie; en gezamenlijk met hun internationale partners op de internationale politieke agenda.

Dit jaarverslag geeft een korte weergave van de activiteiten en resultaten van het netwerk in 2015.

Voor vragen/opmerkingen kunt u contact opnemen met Maaïke van Diepen, coördinator van het netwerk via info@taxjustice.nl

2015 was het jaar waarin druk vanuit het publiek en maatschappelijke organisaties zich uit betaalde in concrete stappen vanuit de politiek om belastingontwijking aan te pakken, zowel in Nederland als internationaal. Mondiaal vond de belasting discussie met name plaats binnen de OESO die in het najaar de uitkomsten presenteerde van het Base Erosion en Profit Shifting (BEPS) project. Tax Justice Nederland heeft al in 2014 haar zorgen geuit over de voorstellen in dit project en mate waarin ontwikkelingslanden onvoldoende betrokken waren bij de besluitvorming binnen de OESO. Dit resulteerde erin dat tijdens de Financing for Development top in juli 2015 het voorstel van maatschappelijke organisaties om belastingontwijking aan te pakken in VN verband door middel van een UN Tax body hoog op de agenda stond. Dit voorstel werd jammer genoeg verworpen door een aantal OESO landen, maar lijkt met de steun vanuit ontwikkelingslanden de UN tax body niet voorgoed van tafel.

Ook het Nederlandse kabinet verzetten zich tegen de plannen om belastingontwijking en –ontduiking aan te pakken in VN verband en gaf te kennen een actieve bijdrage te hebben geleverd bij het BEPS project, met de kanttekening dat de uitkomsten allerm minst een eindresultaat zijn. Als EU voorzitter in 2016 is het Nederlandse kabinet van plan de BEPS uitkomsten om te zetten in een bindende richtlijn. In 2015 heeft Tax Justice Nederland de Nederlandse overheid regelmatig opgeroepen zich in te zetten voor meer transparantie. De transparantie waar staatssecretaris Wiebes graag over sprak ging echter over uitwisseling van informatie tussen landen en niet echte transparantie, namelijk publiekelijk delen van informatie. Toch kon Nederland ook in 2015 niet ontkomen aan negatieve publiciteit en een toename van publieke ontevredenheid over het gebrek van politieke wil om belastingongelijkheid werkelijk aan te pakken. Zo kwam de tax rulingpraktijken van de Nederlandse belastingdienst onder kritiek te staan doordat de Europese Commissie oordeelde dat de belastingafpraak met Starbucks als staatssteun geldt. In navolging daarop heeft de Europese Commissie aangekondigd ook andere belastingafspraken van de Nederlandse belastingdienst te onderzoeken. Nederland gaat in Europees verband nu deze tax rulings delen met andere belastingdiensten. Tax Justice Nederland roept het Nederlands kabinet op deze openbaar te maken. Want nu komen deze schandalen alleen aan het licht door het lekken van informatie. Vandaar dat Tax Justice Nederland in 2015 ook tijdens het 1- jarige jubileum van Luxleaks op 't Plein stond om aandacht te vragen voor transparantie.

Wat betreft het rapporteren van informatie over waar en hoeveel belastingen een multinational per land waar ze actief zijn betaald (country-by-country reporting) heeft Nederland wel stappen gezet in de goede richting. Zo vroeg Nederland aan Eurocommissaris Moscovici niet te lang te wachten met de impact assessment op publieke country-by-country reporting en heeft de Tweede Kamer in het najaar van 2015 zich uitgesproken voor country-by-country reporting in de aandeelhoudersrechtenrichtlijn.

Niet alleen samenwerking tussen het netwerk, dan wel netwerkliden met Europese partners, maar met name de toenemende druk vanuit de maatschappij heeft ervoor gezorgd dat in Europa de politici verder onder druk worden gezet om meer transparantie te creëren om zo verantwoording aan burgers te kunnen afleggen. Ook Tax Justice Nederland heeft in 2015 meer aandacht besteed aan het creëren van publieke bewustwording in Nederland. De toenemende belangstelling van het Nederlandse publiek resulteerde in meerdere uitnodigingen voor lezingen bij studentenorganisaties,

politieke partijen en denktanks. Veel van de activiteiten ondernomen door het netwerk zijn met behulp van het make tax fair fonds van Oxfam Novib bewerkstelligt. Tax Justice Nederland heeft hierbij tevens een rol gespeeld in het creëren van synergie tussen de verschillende activiteiten van leden en dit onder andere geresulteerd in een gezamenlijke petitie die zal lopen tot 1 mei 2016, een vernieuwde website en een verbeterde sociale media strategie.

De toenemende aandacht rondom de gevolgen van belastingontwijking door multinationals heeft er voor gezorgd dat de aanpak van belastingontwijking niet als een op zichzelf staand thema wordt gezien maar als een dimensie van verschillende vraagstukken zoals gelijkheid, milieu, mensenrechten of simpelweg als onderdeel van een eerlijk belastingsysteem. Dit betekent dat er in 2015 mogelijkheden waren om het netwerk uit te breiden in de breedte. Zo is er in 2015 al intensief overlegd met FNV die in het voorjaar van 2016 officieel netwerk lid zal worden. Tax Justice Nederland heeft in het najaar uitgebreid stil gestaan bij het functioneren van het netwerk om zodoende de synergie en de effectiviteit van het netwerk te verbeteren.

5. Speerpunten 2015

Met de verschillende netwerkorganisaties zijn voor het jaar 2015 een aantal politieke momenten / speerpunten vastgesteld. De speerpunten zijn onderwerpen waarop het netwerk in het bijzonder gezamenlijk activiteiten onderneemt. Hieronder wordt kort uiteengezet de werkzaamheden en resultaten op deze punten.

A. Publieke bewustwording

Doel: Het netwerk is een aanspreekpunt voor politiek, media, de academische wereld en burgers. Doelstellingen van Tax Justice Nederland zijn bekend en grotere bewustwording bij het publiek.

In 2015 hebben verschillende netwerkleden campagne activiteiten geïntensiveerd onder het make tax fair fonds mogelijk gemaakt door Oxfam Novib. Het doel van Tax Justice Nederland was in 2015 om deze campagne activiteiten op elkaar af te stemmen en te versterken. Dit is bereikt door de ontwikkeling van een vernieuwde website en het aanmaken en onderhouden van een facebook pagina. Daarnaast is er een petitie gestart die eind 2015 900 keer is ondertekend door Nederlandse burgers en verder zal worden doorgezet in 2016.

Het netwerk ontving regelmatige uitnodigingen van politieke partijen, studentenorganisaties en media om een bijdrage te leveren aan de discussie rondom belastingontwijking. Met name de rol die Nederland speelt als belastingparadijs was hierin regelmatig onderwerp van discussie en laat zien dat de bewustwording en de zorgen onder de Nederlandse burger over de belastingvoordelen die Nederland biedt groeit. Dit uitte zich door onder andere een lezing bij de Jonge Democraten, Het DSE Platform, De Banning, SIB en interviews bij BNR, ViceVersa, OneWorld en Trouw. Onder de Tax Justice Nederland vlag werden ook een reeks debatten georganiseerd tijdens de Afrikadag, werd een filmscreening georganiseerd van de documentaire 'The Price We Pay' in CREA, Amsterdam en een stunt op 't Plein uitgevoerd naar aanleiding van de 1 jarige jubileum van de Luxleaks affaire.

Daar waar bepaalde organisaties ons wisten bereiken, bleek het lastigere voor Tax Justice Nederland om andere media te bereiken met onder andere persberichten. Het netwerk zal zich in de toekomst meer moeten committeren om zichtbaar te zijn in de media en de publieke arena.

B. Verbreding netwerk

Doel: Kennisuitbreiding en financiële versterking van het netwerk.

Tax Justice Nederland wil graag de kennis van het netwerk verbreden door het aantrekken van nieuwe partners die een extra dimensie geven aan het thema belastingen. Daarnaast is door de netwerkleden vastgesteld dat de financiering van het netwerk na 2015 is veranderd waardoor er behoefte is aan nieuwe partners. Vanuit dit oogpunt is aan het begin van 2015 door de coördinator een analyse opgesteld met alle mogelijke geïnteresseerde partijen. Hierbij is tevens gekeken naar partners van de verschillende netwerkleden waardoor gemakkelijk synergie kon worden gezocht tussen de verschillende werkzaamheden van leden. In mei 2015 heeft FNV aangegeven geïnteresseerd te zijn in het oppakken van de belastingontwijkingsthematiek en dit graag in een netwerkverband te willen doen. In het najaar is tevens via een netwerk lid Milieudefensie benaderd.

Ook daar is interesse om het netwerk zowel inhoudelijk als financieel te versterken. In 2016 zullen de gesprekken met deze partij voortgezet worden om te kijken of de activiteiten van Tax Justice Nederland, goed kunnen of zouden kunnen aansluiten bij de klimaatagenda van Milieudefensie.

Ondanks de inzet van Tax Justice Nederland op dit speerpunt, bleek eind 2015 dat onvoldoende nieuwe middelen zijn gevonden om de begroting voor 2016 rond te krijgen, onder andere ook door het wegvallen van financiering door een aantal netwerkleden. In 2016 gaat het netwerk dan ook onverminderd door met het vinden van nieuwe partners ter continuering van een stabiel en sterk netwerk.

C. Lobby activiteiten GATJ

Doel: Het ondersteunen van de doelstellingen van de Global Alliance for Tax Justice onder andere wat betreft het op de agenda zetten van tax justice tijdens de FfD besprekingen in juli 2015 en het pleiten voor een intergouvernamenteel orgaan dat gaat werken aan internationaal belastingstelsel, gesteund door de Nederlandse regering.

Vanuit het internationale netwerk van tax justice is er in 2015 veel aandacht geweest voor een aanpak van belastingontwijking en –ontduiking in VN verband. Tax Justice Nederland heeft samen met de partnerorganisaties de beleidsaanbevelingen van het internationale netwerk voor de Financing for Development top vertaald naar de Nederlandse context.

Zo heeft Tax Justice Nederland in het voorjaar van 2015 een bijdrage geleverd aan de Partos coherentiemonitor die in ontvangst is genomen door minister Ploumen. Deze publicatie heeft verder opvolging gekregen door een expertmeeting in de Tweede Kamer. Daarnaast is het netwerk betrokken geweest bij een aantal meetings georganiseerd door het ministerie van Buitenlandse Zaken om invloed uit te oefenen op de agenda van de Nederlandse delegatie.

Het ministerie van Financien en het ministerie van Buitenlandse Zaken organiseerden in april 2015 een conferentie waarbij uiteindelijk ook Tax Justice Nederland een sessie toebedeeld kreeg. Hier bracht het netwerk onder andere haar kanttekeningen bij het BEPS project onder de aandacht en riep de Nederlandse overheid op in te zetten op een inclusief proces binnen de VN. Rondom de Financing for Development top heeft Tax Justice Nederland verder aandacht gevraagd via artikelen bij ViceVersa en Oneworld.

Ondanks een mondiale inclusieve aanpak van belastingontwijking uitbleef, blijft de Global Alliance for Tax Justice vechten voor een UN Tax body en zal Tax Justice Nederland de vinger aan de pols houden.

D. Nederlands beleid belastingontwijking

Doel: De aanpak van belastingontwijking, grotere transparantie en het tegengaan van ongelijkheid krijgt een prominente rol in Nederlands beleid, zoals bijvoorbeeld bij de hervormingen van het belastingstelsel.

In 2015 heeft Tax Justice Nederland verschillende dossiers gevolgd die dan wel gaan over de aanpak van schadelijke belastingpraktijken als het vergroten van de transparantie.

Zo heeft Tax Justice Nederland zowel op lobby gebied als in media aandacht besteedt aan de implementatie van een uiteindelijk gerechtigden register en in gesprekken met Kamerleden een heldere positie ingenomen wat betreft publieke country-by-country reporting. De steun voor transparantie is in 2015 in de Tweede Kamer en steeds meer partijen zien het belang in van transparantie als een eerste stap in de aanpak van belastingontwijking.

Daarnaast was Tax Justice Nederland aanwezig in Parijs bij de presentatie van de BEPS uitkomsten. Het netwerk is in staat geweest om een jubel stemming rondom de resultaten weten af te weren, zowel in media als politiek en de kanttekeningen van het BEPS proces onder de aandacht te brengen.

Tax Justice Nederland heeft zich anders dan in het jaarplan van 2015 voor gesteld, minder bezig gehouden met de belastingherzieningen die het Kabinet wil doorvoeren. Dit omdat het thematiek en oplossingen in een andere context meer thuishoren en er onvoldoende politieke wil was om dit thema hierbinnen op te pakken. Door het aantrekken van nieuwe leden kan het netwerk wel in de toekomst een bredere agenda voeren op aanpassingen in het Nederlandse belastingstelsel, zoals discussies rondom het belasten van kapitaal versus arbeid en de vergroening van belastingen.